

សង្ខេបព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗនៃប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា

ព្រឹត្តិការណ៍	កាលបរិច្ឆេទ
1. ព្រះរាជសារលើកទី១របស់ព្រះអង្គជូងធ្វើទៅព្រះអធិរាជបារាំង	ឆ្នាំ១៨៥៣
2. ព្រះរាជសារលើកទី២របស់ព្រះអង្គជូងធ្វើទៅព្រះអធិរាជបារាំង	វិច្ឆិកា ១៨៥៦
3. លោកសាល ជីម៉ុងទីញី(អ្នកការទូតបារាំង) មកដល់កំពត	៧ តុលា ១៨៥៦
4. អង្គវតី(នរោត្តម) យាងកៀសព្រះកាយទៅបាងកក	សីហា ១៨៦១
5. ព្រះបាទនរោត្តមឡើងសោយរាជ្យ	៣ មិថុនា ១៨៦៤
6. សន្ធិសញ្ញាអាណាព្យាបាវាំង-ខ្មែរ	១១ សីហា ១៨៦៣
7. សន្ធិសញ្ញាខ្មែរ-សៀម	១ ធ្នូ ១៨៦៣
8. លោកសាល ចមសុន អនុញ្ញាតឱ្យបើកសាលារៀននៅកំពត	១៨៨៤
9. កំណើតមន្ទីរពេទ្យព្រះកេតុមាលា	សីហា ១៨៨៥
10. អនុសញ្ញាបារាំង-ខ្មែរ	១៧ មិថុនា ១៨៨៤
11. ការបោះឆ្នោតរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា ប្រឆាំងនឹងកំណែទម្រង់របស់បារាំង	១៨៨៤-១៨៨៧
12. សៀមបានដកចេញពីតំបន់ឆ្លងលើ(មណ្ឌលគីរី)	១៨៩០
13. សៀមដកទ័ពចេញពីត្រើយខាងកើតទន្លេមេគង្គ(ខេត្តស្ទឹងត្រែង)	១៨៩៣
14. បារាំងដណ្តើមអំណាចបានជោគជ័យទាំងស្រុង	១១ កក្កដា ១៨៩៧
15. បារាំងបង្កើតសាលាបារាំងចុងបូព៌ា	១៥ ធ្នូ ១៨៩៨
16. សៀមប្រគល់ខេត្តម្លូព្រៃ ទន្លេពៅ កោះកុង ត្រាតឱ្យកម្ពុជាវិញ	១៣ កុម្ភៈ ១៩០៤
17. ព្រះបាទនរោត្តមសោយទិវង្គត	មេសា ១៩០៤
18. សារមន្ទីរជាតិត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងអគារព្រះបរមរាជវាំងសម្រាប់ព្រះស៊ីសុវត្ថិ	១៩០៥
19. សៀមប្រគល់ខេត្តបាត់ដំបង សៀមរាប សិរីសោភ័ណ	២៣ មីនា ១៩០៧
20. ការបើកដំណើរការសាលាវត្តនៅខេត្តកំពង់ចាម	១៩០៨
21. បារាំងគូសផែនទីដងរែក	១៩០៨
22. ព្រះរាជប្រកាស បង្កើតសាលាបាលីនៅភ្នំពេញ	២៤ វិច្ឆិកា ១៩០៤
23. សារមន្ទីរជាតិសាងសង់នៅទីតាំងបច្ចុប្បន្ន	១៩១៤
24. ការបង្កើតសាលាក្រមការ	៣១ មករា ១៩១៤
25. ការបង្កើតគណៈកម្មការរៀបចំវចនានុក្រមខ្មែរ	១៩១៥
26. ការប្រែក្លាយសាលាក្រមការ ជាសាលាតុលាការរដ្ឋខ្មែរ	១៩១៧
27. ការបង្កើតសាលាវចនា	១៩១៧

28. ពិធីសម្ពោធសារមន្ទីរអាល់ប៊ែរ សារ៉ូ	៣ មេសា ១៩២០
29. ពិធីសម្ពោធបណ្ណាល័យជាតិ	១៩២៤
30. ពិធីសម្ពោធបណ្ណាល័យសារដ្ឋានជាតិ	១៩២៦
31. ព្រះបាទស៊ីសុវត្ថិសោយទិវង្គត	៩ សីហា ១៩២៧
32. ពិធីអភិសេកព្រះស៊ីសុវត្ថិមុនីវង្សជាព្រះមហាក្សត្រ	២៣ កក្កដា ១៩២៨
33. ការបង្កើតក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក	១៩២៩
34. ការបង្កើតវិទ្យាស្ថានពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ	១៩៣០
35. ការបង្កើតក្រុមជំនុំទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ	១៩៣៤
36. ការបង្កើតកាសែតនគរវត្ត	១៩៣៦
37. បារាំងបញ្ចូលកោះត្រល់ ទៅក្នុងដែនរដ្ឋបាលកូសាំងស៊ីន	៣១ មករា ១៩៣៩
38. ព្រះបាទស៊ីសុវត្ថិមុនីវង្សសោយទិវង្គត	២៣ មេសា ១៩៤១
39. ព្រះបាទនរោត្តមសីហនុ ឡើងសោយរាជ្យ	២៨ តុលា ១៩៤១
40. យន្តហោះបេ២៩ នៃសម្ព័ន្ធមិត្តបារាំង-អាមេរិកទម្លាក់គ្រាប់បែកលើវត្តឧណ្ណាលោម	៧ កុម្ភៈ ១៩៤៥
41. ជប៉ុនបានធ្វើពលប្រហារបណ្តេញបារាំងចេញពីកម្ពុជា	៩ មីនា ១៩៤៥
42. ព្រះបាទនរោត្តមសីហនុ ប្រកាសឯករាជ្យពីបារាំងលើកទី១	១២ មីនា ១៩៤៥
43. ការបង្កើតចលនាខ្មែរឥស្សរៈមួយនៅបាត់ដំបង	មិថុនា ១៩៤៥
44. បារាំងបានវិលត្រឡប់មកគ្រប់គ្រងកម្ពុជាវិញ	១៦ តុលា ១៩៤៥
45. កិច្ចព្រមព្រៀងបណ្តោះអាសន្នបារាំង-ខ្មែរ (Modus Vivendi)	៧ មករា ១៩៤៦
46. រដ្ឋធម្មនុញ្ញដំបូងក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរ	៦ ឧសភា ១៩៤៧
47. ការបង្កើតគណៈកម្មាធិការរំដោះប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរបស់ខ្មែរឥស្សរៈ នៅខេត្តបាត់ដំបង ដឹកនាំដោយជាប ឈួនមានគ្នា៨០០នាក់	១ កុម្ភៈ ១៩៤៨
48. ការប្រែក្លាយសាលារដ្ឋបាលតុលាការខ្មែរ ជាវិទ្យាស្ថានជាតិខាងនីតិសាស្ត្រ នយោបាយ និងសេដ្ឋកិច្ច	១៩៤៨
49. បារាំងប្រគល់ខេត្តស្វយ័ត(សៀមរាប និងកំពង់ធំ) ថ្វាយសម្តេចនរោត្តមសីហនុ	១៩៤៩
50. គណៈកម្មាធិការរំដោះប្រជាជនខ្មែរ ប្តូរឈ្មោះជាគណៈកម្មការជាតិខ្មែររំដោះប្រជាជន ដែលមានប៉ុក យុនជាមេដឹកនាំ	កុម្ភៈ ១៩៤៩
51. បារាំងកាត់ទឹកដីកូសាំងស៊ីន(កម្ពុជាក្រោម) ឱ្យអំណាចបារាំងវៀតណាម	៤ មិថុនា ១៩៤៩
52. មេខ្មែរឥស្សរៈជាប ឈួនចុះចូលជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាលខ្មែរ	១ តុលា ១៩៤៩
53. បារាំងប្រគល់ឯករាជ្យ(ភ្លើងក្លាយ) ឱ្យកម្ពុជា	៨ វិច្ឆិកា ១៩៤៩
54. ការបង្កើតណសិរ្សរដ្ឋខ្មែរឥស្សរៈ ដែលមានស៊ីន ដុកមិញជាប្រធាន	១៧-១៩ មេសា ១៩៥០
55. បារាំងប្រគល់ខេត្តស្វយ័ត(បាត់ដំបង) ថ្វាយសម្តេចនរោត្តមសីហនុ	១៩៥២

56. សាឡុត សត្រឡប់មកពីស្រុកបារាំង មកស្រុកខ្មែរ	១៤ មករា ១៩៥៣
57. ព្រះបាទនរោត្តមសីហនុ ចាប់ផ្តើមរាជបូជនីយកិច្ចទាមទារឯករាជ្យ	៩ កុម្ភៈ ១៩៥៣
58. កាសែតញ្ជូយកែច្នៃ បានចុះផ្សាយបទសម្ភាសន៍ជាមួយព្រះបាទនរោត្តមសីហនុ	១៩ មេសា ១៩៥៣
59. បារាំងប្រគល់អំណាចតុលាការមកឱ្យខ្មែរ	២៩ សីហា ១៩៥៣
60. បារាំងប្រគល់អំណាចយោធាមកឱ្យខ្មែរ	១៧ តុលា ១៩៥៣
61. កម្ពុជាទទួលបានឯករាជ្យពេញលេញពីបារាំង	៩ វិច្ឆិកា ១៩៥៣
62. ប្រតិបត្តិការសាមគ្គីបណ្តេញពួកវៀតមិញ	១៧-៣០ ធ្នូ ១៩៥៣
63. ការបង្កើតធនាគារជាតិ	២៣ ធ្នូ ១៩៥៤
64. ព្រះបាទនរោត្តមសីហនុ ចុះចេញពីរាជបល្ល័ង្ក	៣ មីនា ១៩៥៥
65. ដំណើរទស្សនកិច្ចរបស់សម្តេចនរោត្តមសីហនុ ទៅឥណ្ឌា	១៨ មីនា ១៩៥៥
66. សម្តេចនរោត្តមសីហនុ បង្កើតអង្គការសង្គម	២៣ មីនា ១៩៥៥
67. សមាជជាតិលើកទី១	១៣ មិថុនា ១៩៥៥
68. ការរៀបចំការបោះឆ្នោតជាសកលស្របតាមសន្និសីទក្រុងហ្សឺណែវ	១១ កញ្ញា ១៩៥៥
69. កម្ពុជាចូលជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិ	១៤ ធ្នូ ១៩៥៥
70. ការប្រែក្លាយសាលាបាលីជាន់ខ្ពស់ ជាពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រឹត	១៩៥៥
71. ការសម្ពោធផ្ទះខ្មែរក្នុងសាកលវិទ្យាល័យប៉ារីសដោយសម្តេចនរោត្តមសីហនុ	២០ សីហា ១៩៥៦
72. ទំនាក់ទំនងការទូតកម្ពុជា-ចិន	២៤ កក្កដា ១៩៥៨
73. ព្រឹត្តិការណ៍ការប៉ុនប៉ងធ្វើឃាតដោយគ្រាប់បែកក្នុងព្រះរាជវាំង	៣១ សីហា ១៩៥៩
74. ការបង្កើតសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ	១៣ មករា ១៩៦០
75. ព្រះបាទសុរាម្រឹត សោយទិវង្គត	៣ មេសា ១៩៦០
76. ការធ្វើប្រជាមតិ របស់សម្តេចនរោត្តមសីហនុ	៥ មិថុនា ១៩៦០
77. មហាសន្និបាតលើកទី២របស់បក្សប្រជាជនក្នុងទម្រង់ថ្មី ដោយប្តូរឈ្មោះពីបក្សប្រជាជន បដិវត្តខ្មែរ មកបក្សពលករកម្ពុជា	២៨-៣០ កញ្ញា ១៩៦០
78. កម្ពុជាឈ្នះក្តីលើរឿងក្តីប្រាសាទព្រះវិហារ	១៥ មិថុនា ១៩៦២
79. សាឡុត សរបានក្លាយជាអគ្គលេខាបក្សពលករខ្មែរ	២០-២១ កុម្ភៈ ១៩៦៣
80. កម្ពុជាផ្តាច់ទំនាក់ទំនងការទូតជាមួយវៀតណាមខាងត្បូង	២៧ សីហា ១៩៦៣
81. សម្តេចនរោត្តមសីហនុ ឈប់ទទួលជំនួយពីអាមេរិក	វិច្ឆិកា ១៩៦៣
82. បាតុកម្មវាយកម្ទេចស្ថានទូតអាមេរិក និងអង់គ្លេស ដែលរៀបចំដោយអាជ្ញាធរខ្មែរ	១១ មីនា ១៩៦៤
83. ពិធីសម្ពោធពហុកីឡដ្ឋានភ្នំពេញ (អូឡាំពិក)	១២ ធ្នូ ១៩៦៤
84. បាតុកម្មប្រឆាំងនឹងអាមេរិកនៅមុខស្ថានទូតអាមេរិក	២៦ មេសា ១៩៦៥
85. កម្ពុជាផ្តាច់ទំនាក់ទំនងការទូតជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិក	៣ ឧសភា ១៩៦៥

86. ការប្តូរឈ្មោះពីបក្សពលករខ្មែរ មកជាបក្សកុម្មុយនិស្តកម្ពុជា	កញ្ញា ១៩៦៦
87. សម្តេចនរោត្តមសីហនុ បង្កើតបរដ្ឋាភិបាល	២៦ តុលា ១៩៦៦
88. សម្តេចនរោត្តមសីហនុបានហៅពួកកុម្មុយនិស្តខ្មែរថាជាពួកខ្មែរក្រហម	១៨ វិច្ឆិកា ១៩៦៦
89. ព្រឹត្តិការណ៍បះបោររបស់កសិករខ្មែរនៅសំឡូត	២ មេសា ១៩៦៧
90. ខៀវ សំផន និងហ៊ុយ យ៉ាន់ រត់ចូលព្រៃ	២៤ មេសា ១៩៦៧
91. បាតុកម្មនិស្សិត១ម៉ឺន៥ពាន់នាក់ នៅទីក្រុងភ្នំពេញ ប្រឆាំងនឹងឃាតកម្មលើលោកខៀវ សំផន និងហ៊ុយ យ៉ាន់	១ ឧសភា ១៩៦៧
92. ហ៊ុយ នីមរត់ចូលព្រៃ	៧ តុលា ១៩៦៧
93. ពិធីសម្ពោធសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទបាត់ដំបង(បច្ចុប្បន្នសាកលវិទ្យាល័យជាតិបាត់ដំបង)	៣១ តុលា ១៩៦៨
94. អាមេរិកចាប់ផ្តើមទម្លាក់គ្រាប់បែកបេឡីស្ទ២លើទឹកដីខ្មែរ(ប្រតិបត្តិការMENU)	៩ កុម្ភៈ ១៩៦៩
95. កម្ពុជាបានចូលជាសមាជិកអង្គការមូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ	២៨ កក្កដា ១៩៦៩
96. សមាជិកជាតិលើកចុងក្រោយបង្អស់	២៨ ធ្នូ ១៩៦៩
97. សម្តេចនរោត្តមសីហនុ យាងទៅប្រទេសបារាំង	៦ មករា ១៩៧០
98. បាតុកម្មប្រឆាំងនឹងវត្តមានវៀតណាមខាងជើងនៅខេត្តស្វាយរៀង	៨-៩ មីនា ១៩៧០
99. កុប្បកម្ម បំផ្លិចបំផ្លាញស្ថានទូតវៀតណាមខាងជើងនៅភ្នំពេញ	១១-១៦ មីនា ១៩៧០
100. រដ្ឋប្រហារទម្លាក់សម្តេចនរោត្តមសីហនុ	១៨ មីនា ១៩៧០
101. ការបង្កើតរណសិរ្សប្រដាប់អាវុធជាតិកម្ពុជា(F.U.N.K.)	២៣ មីនា ១៩៧០
102. មនុស្ស១ម៉ឺននាក់នៅខែត្រកំពង់ចាម ត្រូវបានខ្មែរក្រហមកេណ្ឌឱ្យធ្វើបាតុកម្មគាំទ្រសម្តេចនរោត្តមសីហនុ	២៦ មីនា ១៩៧០
103. សម្តេចនរោត្តមសីហនុ បានបង្កើតរាជរដ្ឋាភិបាលប្រដាប់អាវុធជាតិកម្ពុជា(G.R.U.N.K.)	៥ ឧសភា ១៩៧០
104. រដ្ឋាភិបាលសាធារណរដ្ឋខ្មែរ កាត់ទោសសម្តេចនរោត្តមសីហនុ និងអ្នកម្នាងម៉ូនីច ឱ្យជាប់ទោសអស់មួយជីវិតពីបទក្បត់ជាតិ	១៧ សីហា ១៩៧០
105. ប្រតិបត្តិការសឹក«ចេនឡា» ដើម្បីបើកផ្លូវជាតិលេខ៦ឱ្យកងទ័ពរដ្ឋាភិបាលលន់ នល់	ខែកញ្ញា ១៩៧០
106. ការប្រកាសរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរជាផ្លូវការ	៩ តុលា ១៩៧០
107. ឧត្តមសេនីយ៍ទទួលបានងារជាសេនាប្រមុខ	២១ មេសា ១៩៧១
108. ប្រតិបត្តិសឹកចេនឡាទី២	២០ សីហា ១៩៧១
109. លន់ នល់ ស្លាប់មួយចំហៀងខ្លួន	១៩៧១
110. ការប្រកាសរដ្ឋធម្មនុញ្ញសាធារណរដ្ឋខ្មែរ	១០ ឧសភា ១៩៧២
111. ស្ថានព្រហ្មវិហារ ត្រូវបានកងកម្លាំងដូរបស់វៀតកុងដាក់គ្រាប់បែកកម្ទេច	៦-៧ តុលា ១៩៧២
112. សម្តេចនរោត្តមសីហនុ យាងមកទស្សនកិច្ចនៅតំបន់រំដោះ	ខែកុម្ភៈ ១៩៧៣

113.	អាមេរិកឈប់ទម្លាក់គ្រាប់បែកបេ៥២	១៥ សីហា ១៩៧៣
114.	ពួកកុម្មុយនិស្តបានផ្តាច់ផ្លូវទឹកទន្លេមេគង្គ	៥ កុម្ភៈ ១៩៧៤
115.	លន់ នល់កៀសខ្លួនទៅសហរដ្ឋអាមេរិក	១ មេសា ១៩៧៥
116.	ខ្មែរក្រហមចូលកាន់អំណាច	១៧ មេសា ១៩៧៥
117.	ខ្មែរក្រហមវាយប្រហារលើកោះត្រល់	៤ ឧសភា ១៩៧៥
118.	ខ្មែរក្រហមវាយប្រហារលើកខេត្តហា ឡើង និងតាយ និញ	៨ ឧសភា ១៩៧៥
119.	ខ្មែរក្រហមចាប់កប៉ាល់ម៉ាយ៉ាហ្គេសរបស់អាមេរិក	១២ ឧសភា ១៩៧៥
120.	ម៉ឺនីងនៅបុរីកីឡា បានដាក់ចេញនូវគោលការណ៍៨ចំណុច	២០-២៥ ឧសភា ១៩៧៥
121.	ការប្រជុំ និងប្រកាសគោលការណ៍៨ចំណុចរបស់ខ្មែរក្រហម	២០-២៥ ឧសភា ១៩៧៥
122.	ការប្រកាសរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ	៥ មករា ១៩៧៦
123.	សម្តេចនរោត្តមសីហនុ ប្រកាសលាលែងពីតំណែងប្រមុខរដ្ឋនៃរាជរដ្ឋាភិបាលរួបរួមជាតិកម្ពុជា	២ មេសា ១៩៧៦
124.	សមមិត្តហ៊ុន សែនកៀសខ្លួនទៅវៀតណាម	២០ មិថុនា ១៩៧៧
125.	លោកហេង សំរិនរត់ទៅវៀតណាម	៣ មិថុនា ១៩៧៨
126.	ការបង្កើតរណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជានៅស្រុកស្នួល ខេត្តក្រចេះ	២ ធ្នូ ១៩៧៨
127.	កងទ័ពរណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជាវាយសង្គ្រប់មកលើខ្មែរក្រហម	២៥ ធ្នូ ១៩៧៨
128.	សម្តេចនរោត្តមសីហនុ កៀសព្រះកាយចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញ	៦ មករា ១៩៧៩
129.	ការទទួលជ័យជំនះលើរបបប្រល័យពូជសាសន៍	៧ មករា ១៩៧៩
130.	ការបង្កើតរណសិរ្សជាតិរំដោះប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ(រ.ជ.រ.ប.ខ.)	៩ តុលា ១៩៧៩
131.	ការបង្កើតក្រុមរាជានិយមហ៊ុនស៊ុនបិច	មីនា ១៩៨១
132.	រដ្ឋសភាអនុម័តរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា	២៧ មិថុនា ១៩៨១
133.	ការបង្កើតរដ្ឋាភិបាលចម្រុះកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ(ខ្មែរក្រហម-សីហនុ-ស៊ីន សាន)	២២ មិថុនា ១៩៨២
134.	ការបង្កើតផែនការ«កែនកម្លាំងកាប់ធ្លាក់ព្រៃការពារព្រំដែនកម្ពុជា»(ក៥)	១១ កក្កដា ១៩៨៤
135.	ជំនួបលើកដំបូងរវាងសម្តេចនរោត្តមសីហនុ-ឯកឧត្តមហ៊ុន សែននៅហ្វែរអង់តាជីនី	២ ធ្នូ ១៩៨៧
136.	វិសោធនកម្មប្តូរឈ្មោះពីរបបសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាមកជាកម្ពុជា	២៩-៣០ មេសា ១៩៨៩
137.	កងទ័ពវៀតណាមដកចេញទាំងអស់ពីកម្ពុជា	២៦ កញ្ញា ១៩៨៩
138.	ការបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់(SNC)	១០ កញ្ញា ១៩៩០
139.	កិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងប៉ារីស	២៣ តុលា ១៩៩១
140.	សម្តេចនរោត្តមសីហនុយាងមាតុនិវត្តន៍	១៤ វិច្ឆិកា ១៩៩១
141.	មេណឹយដ្ឋានអង្គរបានចុះក្នុងបញ្ជីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក	១៤ ធ្នូ ១៩៩២
142.	ការរៀបចំបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌រៀបចំដោយអ៊ុន តាក់	២៣-២៨ ឧសភា ១៩៩៣

143. ការអនុម័តរដ្ឋធម្មនុញ្ញថ្មី	២១ កញ្ញា ១៩៩៣
144. ការប្រកាសឱ្យប្រើជាផ្លូវការនូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញថ្មី	២៤ កញ្ញា ១៩៩៣
145. វិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញលើកទី១ ដោយកែសម្រួលមាត្រា២៨ ដោយថ្វាយសិទ្ធិ អំណាចដល់ព្រះមហាក្សត្រក្នុងការផ្ទេរអំណាចឡាយព្រះហស្តលេខានៅលើព្រះរាជក្រម ឬព្រះរាជក្រឹត្យទៅប្រមុខរដ្ឋស្តីទីចុះហត្ថលេខាជំនួស នៅពេលអង្គព្រះមហាក្សត្រអវត្តមាន	១៩៩៤
146. រដ្ឋសភាបានអនុម័តច្បាប់ឱ្យខ្មែរក្រហមស្ថិតនៅក្រៅច្បាប់	៤ កក្កដា ១៩៩៤
147. អៀង សារីផ្តាច់ខ្លួនពីប៉ុល ពត	៨ សីហា ១៩៩៦
148. តាម៉ុក ចុះចូលជាមួយគណបក្សហ៊្វិនស៊ិនប៉ិច	៤ កក្កដា ១៩៩៧
149. ព្រឹត្តិការណ៍ផ្ទុះអាវុធរវាងកងកម្លាំងគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា និងគណបក្សហ៊្វិនស៊ិន ប៉ិចនៅកណ្តាលក្រុងភ្នំពេញ	៥-៦ កក្កដា ១៩៩៧
150. ប៉ុល ពតទទួលមរណភាព	១៥ មេសា ១៩៩៨
151. ការបោះឆ្នោតអាណត្តិទី២	២៦ កក្កដា ១៩៩៨
152. វិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញលើកទី២	៨ មីនា ១៩៩៩
153. ការបង្កើតស្ថាប័នព្រឹទ្ធសភា	១៩៩៩
154. កម្ពុជាបានចូលជាសមាជិកអាស៊ាន	៣០ មេសា ១៩៩៩
155. វិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញលើកទី៣	២ កក្កដា ២០០១
156. សភាកម្ពុជាអនុម័តច្បាប់ស្តីពីការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា(អ. វ.ត.ក.)	១០ សីហា ២០០១
157. របាំព្រះរាជទ្រព្យបានចុះក្នុងបញ្ជីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក	៧ វិច្ឆិកា ២០០៣
158. វិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញលើកទី៤ ប្រកាសឱ្យប្រើ«ច្បាប់ធម្មនុញ្ញបន្ថែម សំដៅធានានូវ ដំណើរការជាប្រក្រតីនៃស្ថាប័នជាតិ។	១៣ កក្កដា ២០០៤
159. ព្រះបាទនរោត្តមសីហនុ ដាក់រាជ្យជាលើកទី២	៧ តុលា ២០០៤
160. កម្ពុជាបានចូលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក	១៣ តុលា ២០០៤
161. ពិធីគ្រងរាជ្យសម្បត្តិរបស់ព្រះករុណាព្រះនរោត្តមសីហមុនី	២៩ តុលា ២០០៤
162. វិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញលើកទី៥ ទាក់ទងនឹងការកែប្រែក្បួនសម្រាប់សមាជិកសភា និងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា ដើម្បីបោះឆ្នោតអនុម័តជាផ្លូវការលើអ្វីមួយ	១៩ មិថុនា ២០០៥
163. ល្ខោនស្រមោលស្បែកធំបានចុះក្នុងបញ្ជីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក	២៥ វិច្ឆិកា ២០០៥
164. អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជាដំណើរការលើកដំបូង	កុម្ភៈ ២០០៦
165. វិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញលើកទី៦ ស្តីពីការកាត់បន្ថយសំឡេងបោះឆ្នោតទុកចិត្តដល់ ដ្ឋាភិបាលពីសំឡេងពីរភាគបី ទៅជាសំឡេងភាគច្រើនដាច់ខាត(៥០%+១)នៃសមាជិក រដ្ឋសភា	៩ មីនា ២០០៦

166. វិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញលើកទី៧ កែប្រែមាត្រា១៤៥ និងមាត្រា១៤៦ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការបែងចែករដ្ឋបាលទឹកដីនៃប្រទេសកម្ពុជាទៅជា៣៨ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឃុំ សង្កាត់	១៥ កុម្ភៈ ២០០៨
167. ប្រាសាទព្រះវិហារបានចុះក្នុងបញ្ជីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក	៧ កក្កដា ២០០៨
168. ថែទាំកាន់កាប់វត្តកែវសិក្ខាគិរីស្វារៈ	១៥ កក្កដា ២០០៨
169. តុលាការអ.វ.ត.ក កាត់ទោសឧបឱ្យជាប់ទោសអស់មួយជីវិត	៣ កុម្ភៈ ២០១២
170. ព្រះបាទនរោត្តមសីហនុ សោយទិវង្គត	១៥ តុលា ២០១២
171. វិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញលើកទី៨ ទាក់ទងនឹងគណៈកម្មការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត	តុលា ២០១៤
172. ល្បែងទាញព្រំត្រូវបានចុះក្នុងបញ្ជីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក	២ ធ្នូ ២០១៥
173. ចាប៊ីដងវែងបានចុះក្នុងបញ្ជីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក	៣០ វិច្ឆិកា ២០១៦
174. ប្រាសាទសម្បូរព្រៃគុកបានចុះក្នុងបញ្ជីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក	៨ កក្កដា ២០១៧
175. ល្ខោនខោលវត្តស្វាយអណ្តែតបានចុះក្នុងបញ្ជីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក	២៨ វិច្ឆិកា ២០១៨
176. វិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញលើកទី៩ គឺតម្រូវឱ្យបុគ្គលដែលមានតួនាទីខ្ពស់បំផុតនៅក្នុងស្ថាប័នជាតិកំពូលដូចជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ប្រធានរដ្ឋសភា ប្រធានព្រឹទ្ធសភា និងប្រធានក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ត្រូវមានសញ្ជាតិខ្មែរតែមួយគត់	វិច្ឆិកា ២០២១
177. វិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញលើកទី១០ ស្តីពី«គណបក្សនយោបាយដែលមានអាសនៈច្រើនជាងគេក្នុងរដ្ឋសភាមានសិទ្ធិចាត់តាំងរាជរដ្ឋាភិបាលជាមួយរូបប្រធាននាយករដ្ឋមន្ត្រីដោយផ្ទាល់។	សីហា ២០២២
178. គុនល្បក្កតោបានចុះក្នុងបញ្ជីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក	២៩ វិច្ឆិកា ២០២២
179. ប្រាសាទកោះកេរបានចុះក្នុងបញ្ជីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក	១៧ កញ្ញា ២០២៣
180. វិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញលើកទី១១ «កែប្រែអនុញ្ញាតឱ្យមានការដកសញ្ជាតិខ្មែរដែលត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់»។	១៥ កក្កដា ២០២៥

សង្ខេបព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗនៃប្រវត្តិសាស្ត្រតំបន់

ព្រឹត្តិការណ៍	កាលបរិច្ឆេទ
1. ស្តេចធុឌីកបានកាប់កាប់សម្លាប់គ្រិស្តសាសនិកបារាំង និងអេស្ប៉ាញនៅក្រុងដាណាង	១៨៥៨
2. បារាំងលើកទ័ពចូលវៀតណាម	១៨៥៩
3. បារាំងវាយជណ្តើមយកទឹកដីកូសាំងស៊ីន	១៨៦២
4. វៀតណាមទាំងមូលត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអាណានិគមអឺរ៉ុប	១៨៨៥
5. ក្រុមយុវបញ្ញវន្តសៀម១១នាក់ ដែលបានត្រឡប់មកពីសិក្សានៅទ្វីប បានដាក់ព្យាបាទប្រឆាំងព្រះចៅជុឡាឡុងកន ដើម្បីបង្កើតសភាជាតិ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី	១៨៨៥
6. ព្រះចៅជុឡាឡុងកនសោយទិវង្គត	១៩១២
7. ការប៉ុនប៉ងធ្វើរដ្ឋប្រហារយោធាមួយកើតឡើងដើម្បីទម្លាក់ព្រះមហាក្សត្រវីជីរ៉ាវុធិ	១៩១២
8. ហូ ជីមិញបានបង្កើតបក្សកុម្មុយនិស្តឥណ្ឌូចិន	៣ កុម្ភៈ ១៩៣០
9. រដ្ឋប្រហារផ្តួលរំលំរបបរាជានិយមផ្តាច់ការនៅថៃ	២៤ មិថុនា ១៩៣២
10. ការប្តូរឈ្មោះពីសៀម មកថៃឡង់ដ៍	១៩៣៩
11. ការបង្កើតសម្ព័ន្ធដើម្បីឯករាជ្យវៀតណាម(វៀតមិញ)	១៩៤១
12. សហរដ្ឋអាមេរិក បានផ្តល់ឯករាជ្យដល់ហ្វីលីពីន	៤ កក្កដា ១៩៤៦
13. ការបង្កើតរដ្ឋអ៊ីស្រាអែល	១៩៤៧
14. ហូ ជីមិញ បានប្រកាសឯករាជ្យពីបារាំងនៅកណ្តាលទីលានបាឌីញ ក្នុងទីក្រុងហាណូយ	២ សីហា ១៩៤៩
15. ស្តេចភូមិពលអាឌុលយ៉ាតេជ(ថៃ) ត្រូវបានអភិសេកឱ្យឡើងសោយរាជ្យ	១៩៥០
16. បារាំងបានដាក់អាវុធសំចុះចាញ់នៅសមរភូមិឡេន បៀនកូ	៧ ឧសភា ១៩៥៤
17. វៀតណាមត្រូវបានបែងចែកជាពីរតាមខ្សែស្របទី១៧	ខែកក្កដា ១៩៥៤
18. ប្រទេសស៊ីងង់បានប្រកាសឯករាជ្យ	១ មករា ១៩៥៦
19. លោកណាស៊ីរ ប្រធានាធិបតីអេហ្ស៊ីបបានធ្វើសន្ទុកថាគម្រាមកម្ទេចអ៊ីស្រាអែល	២៦ កក្កដា ១៩៥៩
20. មីយ៉ាន់ម៉ា ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអំណាចយោធានិយម	១៩៦២
21. ការប្រហារជីវិតដែលសង្ស័យថាជាជនកុម្មុយនិស្តនៅឥណ្ឌូនេស៊ីចំនួន៥សែននាក់	១៩៦៥

22. ប្រធានាធិបតីអ៊ីរ៉ាក់ បានធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ពី«ការចាប់បដិសន្ធិរដ្ឋអ៊ីស្រាអែល គឺជាកំហុសមួយដែលត្រូវកែជាប់ខាច»	៣១ ឧសភា ១៩៦៧
23. ការផ្ទុះឡើងនូវសង្គ្រាម៦ថ្ងៃ រវាងអ៊ីស្រាអែល និងបណ្តាប្រទេសអារ៉ាប់	៥ មិថុនា ១៩៦៧
24. ការបង្កើតសមាគមប្រជាជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍	៨ សីហា ១៩៦៧
25. អង្គការសហប្រជាជាតិបានអនុម័តដំណោះស្រាយលេខ២៤២ ដើម្បីដោះស្រាយវិបត្តិនៅមជ្ឈិមបូព៌ា	២២ វិច្ឆិកា ១៩៦៧
26. ប្រតិបត្តិការទ្រង់ទ្រាយធំរបស់វៀតណាមខាងជើង លើវៀតណាមខាងត្បូង	៣០ មករា ១៩៦៨
27. កិច្ចព្រមព្រៀងបញ្ចប់សង្គ្រាម ត្រូវបានចុះហត្ថលេខានៅទីក្រុងប៉ារីស ដែលតម្រូវឱ្យកងទ័ពអាមេរិកដកទ័ពចេញពីវៀតណាមខាងត្បូងក្នុងរយៈពេល២ខែ	២៣ មករា ១៩៧៣
28. បាតុកម្មរបស់ក្រុមនិស្សិតថៃប្រឆាំងនឹងរបបយោធាផ្តាច់ការ	១៩៧៣
29. កងទ័ពវៀតណាមខាងជើង បានយកឈ្នះសហរដ្ឋអាមេរិក	៣០ មេសា ១៩៧៥
30. ព្រុយបានចូលជាសមាជិកទី៦នៃអាស៊ាន	៨ មករា ១៩៨៤
31. វៀតណាមបានដាក់ចេញនូវកំណែទម្រង់ដូយម៉ុយ	១៩៨៦
32. ការបង្កើតតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរីអាស៊ាន	១ មករា ១៩៩៣
33. វៀតណាមបានក្លាយជាសមាជិកទី៧ របស់អាស៊ាន	កក្កដា ១៩៩៥
34. ឡាវ និងមីយ៉ាន់ម៉ា បានចូលជាសមាជិកទី៨ និងទី៩នៃអាស៊ាន	កក្កដា ១៩៩៧
35. ធម្មនុញ្ញអាស៊ានបានចូលជាធរមាន	១២ ធ្នូ ២០០៨

សង្ខេបព្រឹត្តិការណ៍សំខាន់ៗនៃប្រវត្តិសាស្ត្រពិភពលោក

ព្រឹត្តិការណ៍	កាលបរិច្ឆេទ
1. ដែនដីអាណានិគមទាំង១៣នៅអាមេរិកខាងជើងប្រកាសឯករាជ្យពីអង់គ្លេស	៤ កក្កដា ១៧៧៦
2. សហរដ្ឋអាមេរិកប្រកាសរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ខ្លួន	១៧៨៧
3. អ៊ីតាលីប្រកាសឯករាជ្យពីបារាំង	១៨៦១
4. ការធ្វើគត់រដ្ឋទាយាទអូទ្រីស-ហុងគ្រីនាម ហ្វ្រែនឌឺណង់ នៅសាក្សីជីវ៉ូ	២៨ មិថុនា ១៩១៤
5. ចក្រភពអូទ្រីស-ហុងគ្រី ប្រកាសសង្គ្រាមជាមួយស៊ែរីប៊ី	២៨ កក្កដា ១៩១៤
6. បដិវត្តផ្តួលរំលំស្តេចត្សារនៅរុស្ស៊ី	២៥ តុលា ១៩១៧
7. ការបង្កើតសហព័ន្ធយូហ្គោស្លាវី(សហព័ន្ធស្វ៊ែនី ក្រូអាស៊ី និងស៊ែរីប៊ី)	១ ធ្នូ ១៩១៨
8. ចក្រភពអូតូម៉ង់ដួលរំលំជាផ្លូវការ	១៩២២
9. តួកគីបានប្រកាសជាសាធារណរដ្ឋតួកគី	២៩ តុលា ១៩២៣
10. មហាវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក	២៩ តុលា ១៩២៩
11. អាណ្លីម៉ង់ សូរៀតបានចុះសន្ធិសញ្ញាសម្ងាត់ ដើម្បីបែងចែកទឹកដីប៉ូឡូញ	២៣ សីហា ១៩៣៩
12. អាណ្លីម៉ង់ចូលលុកលុយប្រទេសប៉ូឡូញ	១ កញ្ញា ១៩៣៩
13. បារាំងបានចុះចាញ់អាណ្លីម៉ង់	២២ មិថុនា ១៩៤០
14. អាណ្លីម៉ង់លើកទ័ពវាយលុកសហភាពសូវៀត	មិថុនា ១៩៤១
15. ជប៉ុនវាយប្រហារលើមូលដ្ឋានទ័ពជើងទឹកអាមេរិកនៅកើល ហាប័រ	៧ ធ្នូ ១៩៤១
16. អាណ្លីម៉ង់ប្រកាសចុះចាញ់សង្គ្រាមលោកលើកទី២	៨ ឧសភា ១៩៤៥
17. សន្ធិស័ទ្ធិក្រុងយ៉ាល់តា	៤-១១ កុម្ភៈ ១៩៤៥
18. ជប៉ុនចុះចាញ់សង្គ្រាមលោកលើកទី២	១៥ សីហា ១៩៤៥
19. ការបង្កើតអង្គការសហប្រជាជាតិ	២៤ តុលា ១៩៤៥
20. ការប្រកាសរដ្ឋធម្មនុញ្ញទី៤ របស់សាធារណរដ្ឋបារាំង	១៩៤៦
21. ការចាប់កំណើតរបបសាធារណរដ្ឋទី៤របស់បារាំង	១៩៤៧
22. អាហ្វហ្គានីស្ថានប្រកាសឯករាជ្យពីអង់គ្លេស	១៩៤៧
23. សហភាពប្រើវិធានការសងសឹកដោយបិទច្រកចូលក្រុងប៊ែរឡាំងខាងលិច	១២ មិថុនា ១៩៤៨
24. ការបង្កើតអង្គការអូតង់ ឬណាតូ(NATO)	៤ មេសា ១៩៤៩
25. ការបង្កើតសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន	១ តុលា ១៩៤៩
26. ការបង្កើតសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យអាណ្លីម៉ង់(អាណ្លីម៉ង់ខាងកើត)	៧ តុលា ១៩៤៩
27. មរណភាពរបស់លោកស្តាលីន	៥ មីនា ១៩៥៣
28. សូវៀតបានបំផ្ទុះគ្រាប់បរមាណូលើកទី១របស់ខ្លួន	១៩៥៣

29. សហភាពសូវៀតបានបង្កើតបក្សសម្ព័ន្ធរ៉ាស៊ី	១៤ ឧសភា ១៩៥៥
30. សហភាពសូវៀតបានបង្ហោះយានសត្វនិក	១៩៥៧
31. ការប្រកាសរបបសាធារណរដ្ឋទី៥របស់បារាំង	១៩៥៨
32. ការកសាងជញ្ជាំងក្រុងប៊ែរឡាំង	១២-១៣ សីហា ១៩៦១
33. ប្រធានាធិបតីចន អេហ្វ កេណ្ឌីឌី ត្រូវបានគេធ្វើឃាត	២២ វិច្ឆិកា ១៩៦៣
34. លោកនីគីតា ត្រូតឆូវ ធ្លាក់ពីតំណែងប្រធានាធិបតី	តុលា ១៩៦៤
35. លោកសាល ជីហ្គោល បានលាលែងពីតំណែងប្រធានាធិបតី	១២ មេសា ១៩៦៨
36. វិបត្តិថាមពលលើកទី១	១៩៧៣
37. អង់គ្លេសបានចូលជាសមាជិកទីផ្សាររួមអឺរ៉ុប	១ មករា ១៩៧៣
38. លោកហ្សក ប៉ូមពីឌូ បានទទួលមរណភាព	២ មេសា ១៩៧៤
39. លោកនិចសុន ត្រូវបានលាលែងពីតំណែងដោយសាររឿងអាស្រូវរ៉ាំរ៉ៃហ្គេត	៨ សីហា ១៩៧៤
40. ក្រុមបាតុករបានចាប់បុគ្គលិកទូតអាមេរិក ឃុំខ្លួនអស់រយៈពេល៤៤៤ថ្ងៃ នៅទីក្រុងតេហេរ៉ង់	១៩៧៤
41. សូវៀតលើកទ័ពចូលវាយលុកអាហ្វហ្គានីស្ថាន	២៧ ធ្នូ ១៩៧៩
42. លោកស្រីម៉ាការេត ថាត់ឌី បានក្លាយជានាយករដ្ឋមន្ត្រីអង់គ្លេស(លោកស្រីបានកាន់តំណែងអស់រយៈពេល១១ឆ្នាំ)	១៩៧៩
43. វិបត្តិថាមពលលើកទី២	១៩៧៩
44. លោកទីតូ បានទទួលមរណភាព	៤ មិថុនា ១៩៨០
45. លោកមីខាអ៊ីវ ហ្គោបាឆូវ បានចេញនូវកំណែទម្រង់ប៉េរ៉េស្ត្រូយកា	១៩៨៥
46. សន្ធិសញ្ញារ៉ាស៊ីនតោនរវាងអាមេរិក-សូវៀត ដើម្បីកាត់បន្ថយសព្វាវុធទាំងសងខាងឱ្យអស់ពីទ្វីបអឺរ៉ុប	ធ្នូ ១៩៨៧
47. ជញ្ជាំងក្រុងប៊ែរឡាំង ត្រូវបានដួលរលំជាផ្លូវការ	១១ វិច្ឆិកា ១៩៨៩
48. អង្គការពាណិជ្ជកម្មកូម៉េកុង ត្រូវបានបញ្ចប់	២៨ មិថុនា ១៩៩១
49. ការបង្កើតរូបិយប័ណ្ណរួមរបស់សហភាពអឺរ៉ុបគឺប្រាក់អឺរ៉ូ	១៩៩១
50. សាធារណរដ្ឋម៉ាសេដ្វានប្រកាសឯករាជ្យពីសហព័ន្ធយូហ្គោស្លាវី	កញ្ញា ១៩៩១
51. លោកហ្គោបាឆូវ អស់តំណែងពីប្រធានាធិបតី	២៥ ធ្នូ ១៩៩១
52. ព្រឹត្តិការណ៍សង្គ្រាមកេរវ៉ែកម្មលើអគារពាណិជ្ជកម្មរបស់អាមេរិកនៅញូយ៉ក	១១ កញ្ញា ២០០១